

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio quarta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

quia peccare ex inclinatione fomitis est peccare ex infirmitate, siue ex passione. Contingit autem aliter peccare, quam ex infirmitate, scilicet ex ignorantia, vel ex electione, siue ex malitia, ergo ablatio, vel alligatio fomitis non potest esse causa totius impeccabilitatis.

5. Item in angelis non est fomes, nec fuit in primis parentibus pro statu innocentia, vel saltem fuit in eis ligatus. Et tamen tam angeli quam primi parentes peccauerunt: ergo carere fomite non potest esse sufficiens ratio, quare aliquis non possit peccare. Restat ergo inquirendum an beata Virgo fuerit per aliquam sanctificationem à deo confirmata in bono quod peccare non possit.

6. Et dicendum ad hoc quod confirmari in bono contingit dupliciter. Vno modo ex dono inherente. Alio modo ex adiu. orio sibi coassistente. Primo modo nullus purus viator confirmatur in bono quod peccare non possit, sed solum beati. Cuius ratio est, quia existente possibili defectu in ratione possibile est voluntatem peccare in electione, quia electio voluntatis sequitur iudicium rationis. Ethoc satis bene probatum fuit in 2. lib. d. 7. Sed in omni viatore est possibilis aliquis defectus in ratione, vel defectus erroris vel ignorantia, vel negligentia, vel saltem inconsiderationis: soli enim comprehensores hæc habent ex hoc quod semper actu vident quicquid ad eos pertinet: & ideo non videtur quod aliquis purus viator possit per aliquod donum sibi inherens sic confirmari in bono quod non possit quandoque peccare peccato commissionis vel omissionis, non enim apparet per quale donum possit viator habere quod semper consideret ea quæ ad ipsum pertinere possunt.

7. Itē ille cuius liberum arbitrium est per donū inherens sic confirmatus quod peccare non potest, talis non potest mereri abstinendo à peccatis, quia meritū est à lib. arb. flexibili ad vtrumque, & ideo vbi lib. arb. est in vno confirmatus, sic quod non est flexibile ad alterum ibi non est meritū quoad illud, sicut etiam dicimus de beatis quod non merentur quantum ad illa, in quibus liberum arbitrium est in vno confirmatum. Et quia liberum arbitrium bonorum est in bono confirmatum, ideo non merentur abstinendo à malis, si ergo purus viator possit confirmari in bono per aliquod donum inherens taliter quod peccare non possit, sequeretur quod purus viator non possit mereri abstinendo à peccatis quod est contra rationem viatoris, cuius est procedere in via per meritum. Propter quod cum beata Virgo fuerit pura creatura viatrix non videtur quod hoc modo, scilicet per donū inherens, fuerit per aliquam sanctificationem confirmata sic ut peccare non possit.

8. Secundo autē modo credibile est beatā Virgine fuisse confirmatā in bono ex diuina prouidentia sibi coassistente & præseruante eius liberū arbitrium ne inclinaretur ad malum, non cogendo ipsum, sed iuuando & inclinādo ipsum ad bonū, quo existente ipsa non potuit peccare, sicut homo currens non potest non currere dum currit. Hoc autē adiutorium habuit beata Virgo per vtramque sanctificationem, sed plenius & perfectius per secundam, & hoc persuadetur dupliciter. Primo sic, quia gloria filiorū sunt patres eorum, ut dicitur Prou. 17. Et e contrario ignominia patrum redundat in filios propter quod si mater vixit quam actualiter peccasset ignominia eius aliquo modo in filium redidisset quod non decuit. Secundo, quia sicut ipsa fuit media inter filium qui est sanctus sanctorū & alios sanctos, ita decuit ut mediū gradum sanctitatis teneret: sed filius eius nullū peccatum cōtraxit originale, nec actuale commisit, alii autē sancti & originale cōtraxerūt, & actuale commiserunt, ergo cōueniens fuit ut mater originale haberet sub Christo, sed præseruari debuit ab omni actuali super oēs alios sanctos iuxta dictū Anselm in præcedētibz allegatum, quod decuit ut illius hominis, id est, Christi conceptio ex purissima matre fieret quæ ea puritate niteret qua sub deo nequit maior intelligi.

9. Ad primum argumentum dicendum quod dubitatio quæ sonat in infirmitatem fidei peccati est, nec talis dubitatio fuit in beata Virgine tempore passionis, sed remansit in ea fides firmissima. Fuit tamen in ea quedā dubitatio admirationis deum cōsiderabat eum quem tam dignè genuerat sic ignominiose pati.

10. Ad secundum dicendum quod Chrysofomus excelsit in verbis illis quauis possit exponi ut intelligatur

dominum cohibuisse motum inanis gloriæ, non qui fuerit in matre quoad ipsam, sed qui in ipsa esse ab aliis poterat extirpanti.

Sententia huius distinctionis, IIII. in generali & speciali.

Quum verò incarnatio verbi. Superius ostēdit magister quid & cuius conditionis fuerit assumptū à verbo dei incarnatione. Hic determinat quo agente formatum fuerit illud quod assumptum est. Et diuiditur in tres partes. Primo querit quare opus incarnationis spiritus sancti attribuitur. Et soluit. Secundo cum Christus de spiritu sancto sit natus, quare non dicitur filius spiritus sancti, sicut natus de virgine dicitur filius virginis. Et soluit dans intelligentiam huius rationis, ostendens quomodo diuersimode dicitur aliquis filius & natus. Secūda ibi, Sed non est in hoc diutius immorandū. Tertio querit cur eum natum profiteamur eū Apost. dicat eum factū ibi, Sed queri solet Cur nos solemus. Hæc est sententia &c.

1. IN Speciali sic procedit, & primo proponit quandam quæstionē, cū enim tota trinitas sit cooperata in incarnatione, quare in scriptura opus incarnationis spiritui sancto attribuitur. Et respondet quod hoc ideo fit non quod spiritus sanctus solus incarnationem fecerit, sed quia verbum dei factū est caro charitate ineffabili ipsius dei quod donum spiritui sancto attribuitur, nec pro tanto pater & filius ab hoc opere excluduntur, sed vno nominato alius intelligitur, sicut & in aliis actibus essentialibus. In operationibus tamen notionalibus vna persona alia excludit. Postea querit cum Christus sit natus de spiritu sancto, Vtrum debeat dici filius spiritus sancti, ostēdit primo quod non, quia si pater eum genuit secundū quod est verbum & spiritus sanctus, secundum quod est homo compositus esset ex duobus naturis. scilicet diuina & humana, & secundum vnam esset filius vnius, & secundum aliam filius alterius, quasi spiritus sanctus esset matri pro viro, quod aures humane non sustinent. In contrariū obicit quare non dicitur Christus filius spiritus sancti, sicut dicitur filius virginis, cum de vtroque sit natus. Et respondet quod Christus natus est de virgine, tanquam de matre, sed de spiritu sancto natus est non tanquam de patre, non enim omne natū de aliquo est filius eius. Nam vermes nascuntur de homine, nec sunt eius filij. Et qui baptizantur nascuntur ex aqua & spiritu sancto, nec dicuntur filij aque, sed ecclesie. Contrario non oēs qui dicuntur filij alicuius sunt ab eo nati, ut illi qui adoptantur. Et ideo non oportet quod dicatur Christus filius spiritus sancti, quamuis ab eo sit natus per appropriationē, ut dictū est. Tunc querit quare Apost. dicit Christum factū hominem, cum verè natus sit de matre, & de spiritu sancto. Et respondet quod hoc dicit Apost. ad insinuandum modum generationis Christi, scilicet ex spiritu sancto, qui non est natus ex eius substantia, sed ex potestate spiritus sancti formata est illa caro, & verbo vnita.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum Christus debeat dici filius spiritus sancti.

Thom. 3. q. 32. ar. 3.

Circa distinctionē istam primo queritur, vtrum Christus debeat dici filius spiritus sancti. Et videtur quod sic, quia ille de quo actiue alius est conceptus & genitus dicitur pater eius, sed Christus secundum humanitatem fuit de spiritu sancto cōceptus, ut patet ex Symbolo Apostolorum: fuit etiam ab eo genitus, sicut dicit glo. Mat. 1. quod Deus de Sarra genuit filium, & multo magis genuit Christum de Maria spiritus sanctus: ergo spiritus sanctus potest dici pater Christi, & Christus filius spiritus sancti.

2. Item secundum Philof. lib. 3. de generatione animalium, pater est principium actiuum in generatione, mater verò ministrat materiam solum. Sed beata Virgo dicitur fuisse mater Christi propter materiam quā ministravit: ergo spiritus sanctus dici potest pater eius, quia fuit principium actiuum eius conceptioni.

3. IN CONTRARIUM est quod dicit B. Aug. in Enchir. 24. cap. quod Christus natus est de spiritu sancto, non sicut de patre. Sic autem de illa, scilicet beata Virgine, sicut de matre. Et arguitur per rationem, quia genera-

gio est opus naturæ. Sed conceptio Christi non est facta à Spiritu sancto per naturam sed per beneplacitum voluntatis, ergo Christus non debuit dici genitus à Spiritu sancto, nec per consequens filius.

4. **R E S P O N S I O.** Nomen filii nō dicitur tantū vno modo, sed multipliciter, scilicet de Filio per generationem, & de Filio per creationem & adoptionem. De his autem nō dicitur vniocē, sed analogicē, hoc est, secundum prius & posterius, scilicet secundum quid, & simpliciter, per prius enim & simpliciter dicitur aliquis filius per generationem: posterius autē & secundum quid secundum creationem & adoptionem. Dicendum ergo q̄ Christus non potest dici Filius Spiritus sancti absolute: potest tamen dici filius cum determinatione nō simpli, sed dupli. Prīmū patet sic, quando aliquod nomen dicitur de pluribus, nō ex æquo, sed secundum prius & posterius, si per se sumatur, tenetur pro illo de quo per prius dicitur, & hoc vel ex vi nominis, vel salte ex vsu loquendi, sed filiation dicitur de filiatione per generationem & creationem, & adoptionem sed non ex æquo, sed per prius, & simpliciter de filiatione quæ est per generationem, de filiatione autē quæ est per creationem & adoptionem, per posterius, & secundum quid, quum aliquis absolute dicitur filius, intelligitur per generationem, sed hoc modo non potest dici Christus Filius Spiritus sancti, ergo Christus non potest dici filius eius absolute & sine determinatione. Quod autē Christus nō possit dici Filius Spiritus sancti per generationem, patet, quia Filius procedit à Patre modo naturæ, vt dictum fuit in primō libro, sed Christus nō procedit à Spiritu sancto modo naturæ, nec in similitudinem naturæ, ergo non est filius eius per generationem. Probatio minoris, quia in Christo non est nisi duplex natura, scilicet diuina & humana: secundum autē diuinam naturam non procedit à Spiritu sancto, sed à solo Patre, secundum humanam autem procedit ab eo, sed non actione naturæ, nec modo naturæ, sed actione voluntatis, nec in similitudinem naturæ, vt de se patet, ergo &c.

5. Secundum patet, scilicet q̄ Christus possit dici filius Spiritus sancti cū determinatione non simpli, sed dupli: ita vt vna sit à parte subiecti, altera à parte prædicati, vt dicendo q̄ Christus in quantum homo, est filius Spiritus sancti per creationem, vel adoptionem, & de filio per creationem patet sic, creatio est productio alicuius, nullo præsupposito, sed Christus secundum quod homo est productus à spiritu sancto, nullo præsupposito in eo, in quantum homo quauis præsupposita sit in eo persona subsistens in natura diuina, ergo Christus secundū quod homo, potest dici filius spiritus sancti per creationem, nō autē nisi ex parte subiecti ponatur illa determinatio, secundum q̄ homo, quia Christus nō est secundum se totū de nihilo, sed solum quoad humanam naturam.

6. De filio autē per adoptionem patet idem, quia adoptio facit de eo qui non est filius per naturā, vel naturalem generationem, filium per gratiā: Christus autē secundum q̄ homo, non est filius spiritus sancti per generationem, vt probatū est supra, & habet secundum humanam naturā, gratiam à spiritu sancto, per quā fit adoptio filiorum dei, ergo Christus secundū quod homo potest dici filius spiritus sancti per adoptionem. Nō magis tamē potest dici spiritus sanctus pater Christi prædictis modis, q̄ pater in diuinis, vel tota trinitas si ad se inspiciatur, quia opus creationis, & infusio gratiæ sunt indistincte à tota trinitate, & à qualibet persona: secundum rationem tamen magis dicitur hoc de spiritu sancto, quia opus incarnationis specialiter spiritui sancto attribuitur, sicut dona gratiæ ei attribuitur. Inter dona autē gratiæ illud videtur esse potissimum. Aug. autem negat Christum esse filium spiritus sancti per creationem, vel adoptionem, nō quin possit intelligi cū prædictis determinationibus. Multa enim verificantur de aliquo termino adiuncta determinatione, quæ negantur de eo absolute. Equiuocationes enim & analogiæ terminantur per adiuncta, sed quia prædicta verba præstabant simplicibus occasione erroris Ariani & Nestorū, quarum primus, scilicet Arianus dicit Christū esse purā creaturam: ideo noluit Aug. dicere Christum esse filium per creationem. Alius autē, scilicet Nestorius posuit in Christo duas personas, & vniōnem earū esse solum per gratiā ado-

ptionis, propter quod noluit beatus Augustinus dicere Christum esse filium adoptiuum.

7. Ad argumenta dicendum ad primum quod ille, qui actiue de aliquo concipitur & gignitur, est filius eius, si hoc fiat modo naturæ: hoc autem nō fuit in conceptione Christi, quia illas actiones nō fecit spir. san. mediante femine ex se deciso, quod pertinet ad ordinem naturalis generationis, sed quasi artifex operādo in exteriorem naturam. Propter quod nec proprie dicitur genitor de spiritu sancto, cum secundum Damasc. generare sit ex sua substantia producere alium. Glossa autem illa sic exponenda est, genuit, id est, fecit quod nasceretur.

8. Ad secundum dicendum q̄ Christus conceptus est de virgine ministrante materiam naturalem, quod solū pertinet ad matrem, & natus est ex ea in similitudinem naturæ. Et ideo dicitur vera mater eius. Sed actio spiritus sancti nō fuit actio naturæ, nec modo naturæ, nec productus est in similitudinem naturæ cū spiritu sancto, sicut & homo producit ex patre suo: ideo Christus nō debet dici filius spiritus sancti absolute loquendo, licet possit dici filius eius, cum prædictis determinationibus.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vtrum Virgo beata possit dici mater Dei.

Thom. 3. q. 35. ar. 3. & 4.

Secundo queritur, vtrum beata Virgo possit dici mater Dei. Et videtur q̄ nō, quia magis debet concedi illud quod est verum per se, q̄ illud quod est verum per accidens, sed in hoc nomine Christus importatur natura humana, quam à matre accepit, non autē in hoc nomine Deus: ergo magis debet dici mater Christi, q̄ mater dei, sed nō dicitur mater Christi per Damasc. lib. 3. cap. 12. vbi dicit sic, Christo theocono. i. Christi matri virginem nō dicitur: ergo fortiori ratione non debet dici mater dei.

2. Item beata Virgo nō est mater Christi, nisi secundū id quod Christus ab ea accepit, sed nō accepit ab ea diuinitatem, secundum quā est Deus, sed humanitatem secundum quam est homo, ergo non debet dici mater dei, licet possit dici mater hominis.

3. **I N C O N T R A R I V M** est Damasc. lib. 3. cap. 12. vbi dicit theocono, id est, de genitrice verē & princē paliter prædicamus virginē. Et Cirillus in capitulis ap̄ probatis in Ephesina synodo dicit, Si quis non confiteatur deum esse fecitūm veritate Emanuel, & propter hoc dei genitricem sanctā virginem (genuit enim carnaliter carnem factam ex deo verbum) anathema sit.

4. **R E S P O N S I O.** Ista questio nō est de re, sed de modo loquendi. Supponimus enim in vna persona Christi fuisse duas naturas perfectas diuinam scilicet & humanā, quo supposito querimus qualiter sit loquendū in hac materia. Et quia fides est de re, nō de verbis nisi quatenus significat res. Ideo tenens veritatem in incarnationis dato q̄ erraret in verbis nō erraret in fide, sed erraret in grammatice vel logica, quarū est cōsiderare congruitatem orationis, & veritatem, & proprietatem locutionis.

5. Dicitur ergo sic cōmuniter q̄ ista est vera & propria locutio beata virgo est mater dei. Cuius ratio assignatur talis quādo due nature vniuntur in vno supposito eodē vna prædicatur de alia in cōcreto. Et proprietates vnius de altera concretive sumpta, sicut dicimus q̄ album est mulcum, & musicū album, & album disputat & musicum disgregat pro eo q̄ in eodē supposito sunt albedo & musica. In Christo autem coniunguntur deitas & humanitas in vnitatem suppositi, ergo verū est dicere concretive q̄ Deus est homo, & homo est deus. Cum igitur beata Virgo fuerit vera mater illius hominis (scilicet Christi sequitur q̄ possit verē dici quod sit mater dei.

6. Item homo nihil aliud dicit nisi suppositum habens humanitatem, sed Deus nominat suppositum quod verē habet humanitatem quoad suppositum filii, ergo verē & proprie potest dici quod Deus est homo, & sic idem quod prius.

7. Item proprietates humanæ naturæ verē & proprie prædicantur de deo, dicendo q̄ deus est passus & mortuus, ergo fortiori ratione ipsa natura humana potest de deo prædicari dicendo deus est homo.

8 Ad idē est quod dicit Aug. quod talis tuit vno illa quae Deum faceret hominē, & hominem Deū. Et ita sicut beata virgo potest dici mater hominis ita mater Dei.

9 Verū tamen sicut dictum fuit prius. i. dist. qu. 3. qui vult omnino propriē vti nominibus debet eis vti prout sunt. ad significandū imposita. Hoc autem prout videmus in creaturis in quibus videmus quod plures naturae substantiales, & complete, cōstituant plura supposita, & nunquā vnum, & quaelibet concretivē sumpta predicantur de suo supposito, & est ipsum suppositum, vbi autē plures naturae complete cōcurrunt in vno supposito miraculose (vbi in opere incarnationis) ibi non potest seruari tanta proprietates locutionis sicut in aliis, vnde quāvis ista Deus est homo sit vera & propria modis quibus dictum est, tamen haec est magis propria Sortes est homo. Et vniuersaliter omnis illa propositio in qua concretivē predicatur natura humana de supposito creato.

10 Quod patet sic, cum propositio affirmatiua sit vera & propria ex identitate praedicati cum subiecto vbi est maior identitas ibi est maior veritas & proprietates. Sed dicendo Petrus est homo ibi est maior identitas praedicati cum subiecto quam dicendo Deus est homo, vt probabitur, ergo ibi est maior veritas, & minor proprietates. Probatio minoris quia dicendo Petrus est homo ibi est identitas per se praedicati cū subiecto. Et enim in primo modo dicendi per se, nec Petrus manens potest non esse homo. Cū autem dicitur Deus est homo ibi non est identitas per se praedicati cum subiecto, ista nō est in primo modo dicendi per se Deus est homo, quia Deus manens Deus potest nō esse homo, ergo maior est identitas praedicati cum subiecto in illa Petrus est homo, quam in ista, Deus est homo, & haec fuit minor, sequitur ergo conclusio.

11 Item cū dicitur Petrus est homo suppositum Petri non constituitur per aliam naturam quam per illam quae importatur formaliter nomine hominis. Sed cū dicitur Deus est homo. Suppositum diuinum constituitur per aliam naturam magis quā per illam quae importatur formaliter nomine hominis, ergo de virtute locutionis maior identitas est inter praedicatū & subiectum. Cū dicitur Petrus est homo quā cū dicitur Deus est homo, & per consequens maior proprietates.

12 Item homo de quo cūq; praedicatur omnino proprie praedicatur in quid cū nō sit denominatiuū, sed homo non potest proprie praedicari de Deo quid, ergo ista non est omnino propria Deus est homo, minor probatur quia illud nō praedicatur proprie de aliquo in quid quod non proprie respondetur ad interrogatiōē factā per quid sed ad interrogatiōē factam quid est Deus non proprie respondetur homo, quia quid querit de essentia, sicut quale de qualitate, & quantū de quantitate. Eadem autē essentia non importatur per haec nomina Deus & homo licet sit idem suppositum habens vtrāq; essentiam, quare, &c.

13 Item proprietates praedicationis denominatiuē non stat cum omnimoda proprietate praedicationis in quid, nec ergo e conuerso, vnde non proprie dicitur Sortes est humanatus, quia proprie dicitur Sortes est homo. Sed secundū Dam. 3. lib. ista est propria Deus est humanatus, ergo ista non est omnino propria Deus est homo. Et confirmatur hoc, quia si Deus assumpsisset naturā carnis inanis materiae, ista esset magis propria Deus est incarnatus, q̄ illa Deus est caro, ergo similiter in proposito haec est magis propria Deus est humanatus quam illa Deus est homo.

14 Item diuinae naturae existentes in eodē supposito nō praedicantur omnino proprie de se inuicē, nisi vtrāq; vel saltem altera sumatur denominatiuē, vtrāq; vt dicēdo albam est muscū, vel altera, vt Sortes est albus. Et causa est, quia duae naturae in eodē supposito aliquo modo se habent, vt partes totius subsistentis, pars autē non praedicatur omnino proprie de toto, vel de alia parte, nisi denominatiuē. Cū igitur diuina natura & humana in Christo sint aliquo modo partes vnius suppositi subsistentis in vtrāq; natura, vnde Dam. dicit personā verbi post in carnationē compositā. Videtur quod vna non possit praedicari de altera omnino proprie, nisi vtrāq; vel saltem altera denominatiuē sumatur, vt dicendo, Deus est humanatus, vel aliquid huiusmodi dicendo autē, deus est homo, vel homo est deus, neutra denominatiuē sumitur, quamquam vtrāq; concre-

tivē sumatur. Non enim est idem concretum & denominatiuū, vt statim parebit, ergo illa propositio, Deus est homo, non est omnino aequē propria, sicut Sortes est homo, vel Deus est humanatus, quāuis sit vera.

15 Iuxta quod est intelligendū quod in substantiis inuenitur triplex differentia nominū, scilicet abstractum, concretum, & denominatiuū, vt humanitas, homo, & humanatus. In accidentibus autē solum duplex, scilicet abstractum, vt albedo, & concretū, seu denominatiuū (quia in vno coincidunt) vt albus. Et causa est, quia est quaedam concretio naturae ad primum suppositum, vt humanitas ad hominem. Alia est concretio accidentis ad subiectū, vt albedinis ad Sortē. Quum igitur natura accidentalis propriū suppositum nō constituat, sed in alieno existat subiectivē ideo in accidentibus nō est concretio ad suppositum, nisi quia concernit ipsum vt subiectū mediātē vel inmediate. Et quia cōcretio accidentis ad subiectū est denominatiua & non essentialis, eo quod accidens cōparatur ad subiectum, vt forma accidentalis, ideo in omnibus accidentibus omne concretū est denominatiuū. Substantia autē constituit propriū suppositum, nec est pars eius, imō dicit totum, propter quod inuenitur quoddam concretū ex concretione naturae ad suppositum vt homo, quod tamen non est denominatiuū: quia omnis denominatio est a parte formalis, vel materialis: quantitatiua vel potentialis, nisi sit denominatio ab aliquo extrinseco. Et ideo per cōparationem ad tale suppositum, cuius totam naturā dicit substractum non potest inueniri aliquod concretum, quod denominatiuē praedicetur de eo, vnde non bene dicitur Sortes est humanatus, sed homo, dicitur tamen quod Sortes est humanus. Sed tunc humanus non sumitur in sensu denominatiuū ab humana natura: sed accipitur pro masculo. Si verō talis natura inueniatur in supposito iam per aliam naturam constituto, sicut natura humana est in Christo per miraculum respectu talis suppositi inuenitur in tali natura concretum denominatiuū. Vnde bene dicitur Deus est humanatus, quia respectu talis suppositi natura habet rationem partis, & non rationem totius: & ideo, vt videtur, debet praedicari solum denominatiuē de eo, & non essentialiter, & in quid: si volumus omnino seruare proprietatem locutionis, vt dicendo Deus est humanatus, & non Deus est homo, quāuis & illud sit verum, licet forte nō vsquequaque ita propriū, sicut illa Sortes est homo, nec scriptura, nec Doctores semper seruant omnimodam proprietatem locutionis in dictis suis.

16 Per hoc potest responderi ad rationes primae opinionis. Ad primam enim patet responsio ex iam dictis. Verum enim est quod quando plures naturae sunt in vno supposito praedicantur de se inuicē denominatiuē in concreto, dummodo concretio vtriusque vel alterius sit denominatiua, aliā non, nisi cum aliqua impropriate.

17 Quod dicitur secundū quod homo dicit suppositum habens humanitatem, verum est, sed illud habere secundum indifferentiam realem habiti ad habentem, ex quo homo dicit id quod dicit in quid: Deus autem non dicit tale suppositum, quod omnino sit ab humanitate in differens, ideo &c.

18 Quod dicitur tertio, quod proprietates naturae humanae praedicantur de Deo, verum est denominatiuē, vt dicendo Deus est natus, Deus est passus. Et eodem modo sufficit quod natura humana praedicetur de Deo denominatiuē, vt dicendo Deus est humanatus.

19 Ad autoritatem Aug. responsum est quod doctores non seruant semper in suis dictis omnimodam proprietatem locutionis.

20 Ad argumenta principalia. Ad primum dicendum quod beata virgo verē dicitur mater Christi, nec Damascenus negat eam Christothon, id est, Christi genitricem, nisi quia hoc nomen inuentum fuit a Nestorio, ad abolendum nomē theorhocon, cum haereticis autem nō debemus habere nomina cōmunia, vt dicit Hiero. super Osee. 2. cap.

21 Ad secundum dicendum, quod si hoc nomē Deus importaret solum diuinam naturam & non suppositū nullo modo posset dici quod beata virgo esset mater Dei, sed quia importat suppositum quod cum diuina natura habet humanā quam a matre accepit: ideo ratione eius potest dici ex ea natus, & eius filius, & ipsa mater.

Magistri Durandi de
QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum gratia fuerit in Christo naturalis.

Tho. 3. q. 7. ar. 13.

Tertio queritur, vtrum gratia fuerit Christo naturalis. Et arguitur quod sic, quia illud est rei naturale, sine quo res non potest existere. Sed sine gratia vnionis Christus non existeret, quum Christus nominet suppositum in duabus naturis, ergo gratia vnionis est Christo naturalis.

1. Itē arguitur de gratia habituali sic, illud est naturale, quod est a principio intra. In hoc enim differ ars a natura, quod natura est principium intra. Ars est principium extra. Sed gratia habitualis est in Christo a principio intra, scilicet a Deitate, ergo ipsa est Christo naturalis.

2. IN contrarium arguitur, quia nihil supernaturale est alicui naturale vel cōnaturale, quia diuiduntur ex opposito, sed gratia tam vnionis quā habitualis est aliquid supernaturale, ergo neutra eorum est Christo naturalis, vel connaturalis.

4. **RESPONSIO.** Questio ista facit mentionē de duplici gratia, scilicet de gratia vnionis quæ nihil aliud est quā ipsa vnio gratis a Deo facta. Et de gratia habituali, quæ conuenienter ponitur esse quoddam donū supernaturale perficiens animam. Et de vtraque gratia dicitur quod nulla est Christo naturalis, loquēdo proprie. Est tamen naturalis similitudinariē per quandam adaptationem, quam quidam vocant cōnaturale. Primum patet sic, illud est proprie naturale alicui quod sequitur ad naturam, seu ad principia naturæ, & naturaliter sicut naturale est leui ferri sursum, & graui deorsum. Sed neutra gratia, scilicet vnionis, vel habitualis sequitur naturaliter ad aliquam naturam existentem in Christo, ergo neutra gratia est proprie Christo naturalis. maior patet, minor declaratur, quia gratia vnionis non consequitur naturaliter ad naturam humanam in Christo, eo quod in natura humana non est aliqua naturalis habitudo ad vnionē cum persona diuina, sequitur autem ad naturā diuinam, sed non naturaliter, imō merē gratuito, seu voluntariē. Similiter gratia habitualis nō sequitur naturaliter ad naturam humanam, alioquin non eiset gratia, quia nihil debitum naturalibus est gratuitum, sequitur autem ad naturam diuinam, sed non naturaliter, sed gratuito, quemadmodum dictum est de gratia vnionis, quare &c.

3. Secundum patet sic, illud quod inest rei a principio suæ entitatis, & ab intrinseco est naturale per similitudinem, eo quod naturalia proprie dicta sequitur principia intrinseca, & statim nisi sit aliquid prohibens, sicut dictū est de motu sursum & deorsum in leuibus & grauibus, quia quātum dat generans de natura & de forma tātum dat de motu ad locum, sed gratia fuit in Christo ab initio suæ conceptionis, & a principio intrinseco, scilicet a natura diuina, quare, vt videtur, potest aequaliter dici naturalis, saltem similitudinariē, vel connaturalis.

6. **A**d primum argumentū dicendum quod nō omne illud est proprie alicui naturale, sine quo non potest esse. Sed requiritur quod sit consequens ad naturam, nō antecedens, & sequatur ex necessitate, & non ex liberate voluntatis. gratia autē vnionis non sequitur personā Christi, vt subsistit in duabus naturis, sed potius antecedit, vel saltem est simul, ipsa etiam ex beneplacito diuino, & non necessario est concomitans, vel sequens aliquam naturam in Christo. & ideo non est proprie naturalis.

7. **A**d secundum dicendum quod gratia habitualis, licet sit a principio intrinseco, non tamē sequitur ad ipsam naturaliter, sed liberē.

8. **A**rgumentum verō in oppositū solum probat quod non est proprie naturalis propter causam assignatam.

Sententia huius distinctionis. V.
in generali & speciali.

Praterea inquiri oportet. Superius determinauit Magister, quid sit assumens, & quid assumptum. Hic verō determinat de vtroque simul, vtrum assumens & assumptū habeant rationē naturæ, an personæ. Et diuiditur in tres. Primō mouet questionem. Secundō soluit ibi, hæc questio, siue inquirendi ratio. Tertio determinat quasdam incidentes dubitationes ibi. Sed queritur vtrum diuina

Sancto Porciano

persona. Secunda itarū hæc inquisitio diuiditur in duas. Primō questionem determinat, quāntū ad illud quod habet facultatem & manifestā veritatem. Secundō quātū ad illud quod habet difficultatē, & est in questione magnum dubium: de quarto verō questionis hæc secunda habet duas. Primō opponit per rationem ad vtranque partem dubitationis. Secundō soluit, & solutionē confirmat ibi. Nos autem omnis mendacii. Petra pars ibi, Sed queritur, vbi mouet quasdam questiones circa prædicta, diuiditur in duas. Primō mouet questiones. Primō quātū ad hoc quod dicit naturam assumptis naturā. Secundō quātū ad hoc quod dicit personam non esse assumptam, ideo verō non homo hominis personā. Prima diuiditur in duas, secundum duas questiones quas mouet, & soluit ibi. Si autem diuina natura. Secunda verō ibi. Ideo verō persona, in qua mouet dubitationes circa secundum dictum diuiditur in duas. Primō ostendit veritatem. Secundō arguit dupliciter in contrarium, & soluit ibi. Huc autem a quibusdam. Hæc est sententia & diuisio lectionis in generali.

2. **I**N speciali sic procedit. Primō queritur vtrum persona assumpserit personam, vel persona naturā, vel naturam naturam, vel naturam personā: & vtrum ita conuenienter possit dici diuina natura incarnata, sicut dicitur Deus incarnatus. Et respondet quod in istis que sunt aliquid est clarum, aliquid dubium. Clarum & certū est quod nec natura personam, nec persona personā, sed persona naturā assumpsit: quod probat per autoritates Aug. De quarto verō questionis articulo, scilicet vtrum natura naturā assumpserit, ponit autoritates ad vtranque partem. Et primō quod natura non assumpsit naturam. Et secundō in contrarium, scilicet quod natura assumpsit naturam. Et tertio ponit alias autoritates, quæ dicunt personam assumpsisse naturā, & naturam diuinā esse vnitam naturæ humanæ, & eam assumpsisse. Magister autem cōcordat in hanc vltimam sententiam: & confirmat eam ex verbis Damasc. quæ patent in li. tera. Tunc querit vtrum diuina natura, ex quo est carnis vnita, debeat dici caro facta, sicut dicitur in carnata. Et dicit quod non, ne per talem locutionem intelligatur conuertibilitas vnus naturæ in aliam: vnde melius est talem locutionem tacere, vel negare, quā afferere. Postea querit ex quo diuina natura assumpsit naturam humanam, vtrum debeat dici facta homo, sicut filius Dei dicitur factus homo. Et dicit quod non, quia filius assumpsit naturam hominis in vnitate suæ personæ, sed natura diuina non assumpsit naturam humanam in vnitate naturæ. Ideo verō filius non assumpsit personam, quia caro & anima quæ assumpsit, non fuerunt prius vnita inter se ad constitutendū propriam personam. si fuerit verbo vnita. Item arguit quod anima cum sit rationalis nature indiuidua substantia est persona, ergo filius Dei assumendo animā, assumpsit personam, respondet quod anima separata est persona, nō autē coniuncta quomodo fuit assumpta. Et in hoc malē dicit, quia nec separata, nec coniuncta est persona, quum non sit cōpleta substantia. In fine addit plures autoritates: quæ dicunt quod filius Dei assumpsit hominem. Et sic videtur assumpsisse personam. Et respondet quod nō, ne hominis intelligitur natura humana, vt sit sensus, assumpsit hominem, id est, naturam humanam.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum naturæ diuinæ conueniat assumere naturam humanam.

Tho. 3. p. q. 3. ar. 1. & 2.

Circa distinctionem quintam primō queritur, vtrum naturæ diuinæ conueniat assumere naturam humanam. Et videtur quod non, quia sicut se habet persona ad personam, ita natura ad naturam: sed persona diuina nō potest assumere personam humanam, quia tūc essent duæ personæ, & per consequens non esset assumpta, ergo natura diuina non potest assumere naturam humanam.

2. **I**tem quod conuenit naturæ diuinæ conuenit toti trinitati, sed assumere naturam humanam non est cōmune toti trinitati, sed proprium filio: ergo assumere non conuenit diuinæ nature.

3. **I**N contrarium est quod dicit Aug. de fide ad Petrum, illa natura quæ semper genita manet ex patre, id est, quæ est per generationem æternam accepta a patre, naturam a matre sine peccato suscepit. Ad idē sunt multæ

auto.